

1787 - 1997

Čufar

V čast nonotu Ivanu Lenčku ob odkritju spominske plošče Društva TIGR Primorske
in osemdeseti obletnici osvoboditve, ko je v bombnem napadu pri osvobajanju Postojne
Čufarjeva hiša do tal pogorela, Sandi

IVAN LENČEK (11.7. 1903 - 19.8. 1960), ČUFARJEV JANEZ IZ POSTOJNE

Ivan Lenček v vojaški službi v Torinu leta 1924

Čufarjeva domačija s soseščino, leta 1923

Ivan Lenček je po očetu Francu podedoval Čufarjevo domačijo v Postojni. V zakonu z Antonijo Dekleva iz Petelinj sta si ustvarila skupno življenje in osnovala družino. Njuna ljubezen in predanost sta obrodili sadove v štirih otrocih, ki so rasli v toplem zavetju domačije. Zgoraj z leve proti desni: Ivanka, Janko, Antonija, Minka in Ivan Lenček.

Kot gospodar se je Ivan Lenček med obema vojnama v času gospodarske krize, pogojene tudi s fašističnim pritiskom, znašel v vsaki situaciji. Poleg kmetije, gozda in furmanstva je bilo za Čufarjeve vseskozi pomembno rokodelstvo in obrt, saj so jim rokodelske veščine omogočile, da so uporabne lesene predmete za potrebe na kmetiji in v gospodinjstvu izdelali kar doma. Tako je bil izučen tudi Ivan Lenček. Domačini so ga poznali kot dobrega rokodelca: mizarja, kolarja, sodarja, tesarja in krovca, izdeloval je pohištvo, orodje, lesene posode, vozove, vprego za živino, sode za vino, škafe, kadi, ter drugo in popravljaval lesene strehe in konstrukcije. Izdeloval je tudi lesene stojnice, ki jih je izposojal na sejmu v Postojni vsakega prvega v mesecu. Izposojali so še kolesa in dežnike.

Postojna je imela vsaj od 18. stoletja pomembno furmansko vlogo zaradi ugodnih prometnih poti, ki so čez slovensko ozemlje povezovala notranjost Evrope s pristanišči ob Jadranskem morju, predvsem Trstom in Reko. Občasno so se tako tudi Lenčkovi ukvarjali s furmanstvom. Do 2. sv. vojne je furmansko in poštno počivališče vprežne živine pred Grand Hotelom, na cesti Dunaj – Trst nasproti Čufarjevi domačiji, pomembno vplivalo na priložnostna dela in storitve Lenčkovih, furmanom pa so oddajali prenočišča, ter jim občasno postregli topli obrok.

TIGR IN ANTIFAŠISTIČNI ODPOR V BOJU ZA SVOBODO

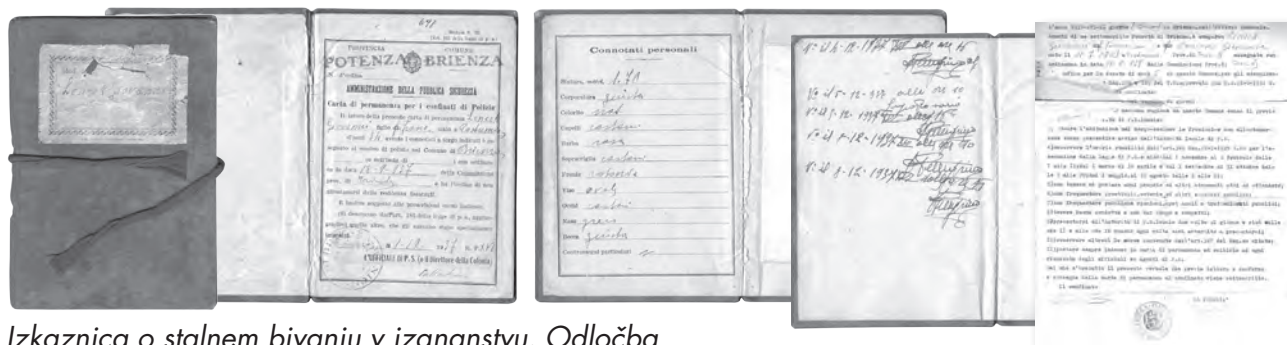
Ivan Lenček Čufarjev Janez je bil bister in pošten mož vesele narave, po duši šaljivec svobodnjak, po prepričanju pa liberalec in boleč trn v peti fašističnim okupatorjem. Rad je imel ljudi in je v njihovi družbi z globokim basovskim glasom zapel, nastopal je tudi v amaterskih predstavah ljudskega gledališča.

Ivan Lenček drugi z desne v zgornji vrsti

Bil vedno pripravljen pomagati pomoči potrebnim, posebej beguncem. Kot požrtvovalni gasilec je ob požaru v Petelinjah spoznal bodočo življenjsko sopotnico Antonijo Dekleva. Skupaj sta v medvojnem času marsikomu, predvsem prebežnikom pred fašizmom, postregla s toplim obrokom in prenočiščem na seniku. Ivan Lenček je rad sedel pred hišo na Tržaški cesti, se pogovarjal z mimoidočimi in kot zaveden slovenec prebiral časopis Jutro z ročno pripisanim slovenskim naslovom, ter s tem izzival okupatorje.

Ob prvem obisku Benita Mussolinija v Postojni je v množici ob povorki navkljub uradni prepovedi glasno govoril slovensko, zato je dobil od karabinerja javno зауšnico in zaporno kazen; pred naslednjimi obiski dučerja so ga zato preventivno za nekaj dni zaprli. Domovinska ljubezen ga je ilegalno povezala s Slovenci v Italiji in s pripadniki organizacije TIGR. Kot poznavalec gozdnih poti je tajno prevažal preko meje na vozu, skrite v zaboju pod gnojem, slovenske časopise Borba, Svoboda, Jutro, tiskovine TIGR iz tržaških tiskarn. Zaradi tega je bil izdan in leta 1937 zaprt in kot nepodložen, »nepoboljšljivi« primer političnega osumljenca prvič konfiniran v Reggio Calabria v južni Italiji. Domov se je vrnil leta 1939.

Izkaznica o stalnem bivanju v izgnanstvu, Odločba.

Poslanka 5/9 39. ob 3 h jutro
 Pragi, mar!
 Čo tam Ferko pričakuješ odlovara
 kada oporodi mi mi bilo mogoče ti vse
 pokazati. Skušam je bil večer pri
 mami je rekel da je on vse popoldne
 urenil mi sklenilo kar Fako kakor si
 ti mislil, kajaj je manj kot se
 Fajera od letos uradnik Kobi si mi

100 30
 POSTAL
 ITALIANA
 100 30
 ITALIA E PAR
 Giuseppe
 Taormina
 Giuseppe Antonia
 Via Dugg. 102, 103
 Posunina. Grotte.
 (prov.) Trieste
 Chiedi. 17.9.39.
 Giuseppe J. possiede
 in vestigia un'anga d'ora -
 s'indovine? biondella!
 Giuseppe J. possiede
 d'ora d'ora
 Giuseppe J. possiede
 d'ora d'ora
 Giuseppe J. possiede
 d'ora d'ora

Čufarjev Janez je po vrnitvi iz internacije nadaljeval z odporom. Izkazal je predanost domovini in z vztrajnostjo ohranjal slovenski jezik pri vzgoji otrok, verouku, delovanju v gledaliških skupinah, tamburaških, športnih, gasilskih in humanitarnih društvih. Pred začetkom 2. sv. vojne sta se morala gospodar Ivan in gospodinja Antonija na okupatorjev ukaz leta 1941 skupaj s svojo družino, z najnujnejšim potrebščinami na vozu, skupaj z ostalimi begunci izseliti iz obmejnega pasu v Tomaj na Krasu. Tam jih je za krajši čas sprejela družina Pahor. Kot politični osumljenec in odpornik je bil Ivan Lenček - Čufarjev Janez že istega leta (1941), skupaj z ostalimi postojnskimi domoljubi ponovno interniran v Lugagnano v srednji Italiji.

An aerial, black-and-white photograph of a residential street in winter. The street is covered in a thick layer of snow, and the surrounding houses have dark, snow-dusted roofs. Several cars are parked along the sides of the road, and a few small figures of people can be seen walking on the sidewalks. The perspective is from directly above, looking down the length of the street.

6

IVAN LENČEK V OSVOBOJENI JUGOSLAVIJI

Čufarjeva družina je veselje ob osvoboditvi dočkala na domačem pogorišču in pričela z obnovo domačije na Tržaški cesti v takrat težkih razmerah, pogojenih z gospodarskimi in političnimi spremembami povojnega obdobja. Ivan Lenček se je tako kot pred vojno za preživetje ukvarjal s poljedelstvom, z živinorejo in rokodelstvom ter spoštoval tradicionalno lokalno tesarstvo in stavbarstvo. S kamenjem, odpadnimi opekami in z nekaj metrov dolgo železniško tračnico je zgradil dom, ki služi še danes. Pozneje je obnovil še štal s senikom, izključno z leseno konstrukcijo ostrešja, ki je pripomogla k statiki nosilnemu kamnitemu obodu. V sklopu domačije je bil vedno prostor za obrtniško delavnico, kjer so nasledniki razvijali svoje dejavnosti. Ljubezen do živine, zlasti konjev, je prenesel na potomce, ki jo še danes ohranjamo. Ivan Lenček je sodeloval tudi pri prostovoljnem izgradnji in obnovi domovine in s svojimi poklicnimi izkušnjami pomagal graditi boljšo prihodnost. Izvajal je obnove ostrešij in druga lesarska dela, med drugim tudi za koč na Nanosu, ki je bila odprta leta 1949.

Ivan Lenček je drugi z desne

Tudi požrtvovalni prostovoljni gasilec je bil vedno pripravljen pomagati.

Ivan Lenček je kljub agrarni reformi in nacionalizaciji njegovih zemljišč vztrajal na svoji kmetiji, bil je zapisan svobodi vse do svojega preranega slovesa. Dobri in pravični ljudje ga sodijo po njegovih vrlinah.

Ivan Lenček z ženo Antonijo na skupinski poročni fotografiji z nevesto hčerko Ivanko, zetom Svetozarjem in svati, spodaj levo čepi Andrej Bratož, Zavarovalnica Triglav OE Postojna, jadralec in športni pilot, nekdanji predsednik Aereokluba Postojna, vodja narodno zabavnega programa na Radiu 94, desno čepi Marko Lenček. 08.08.1953 na dvorišču Čufarjeve domačije.

Viri informacij:

Bruna Olenik, Vodja Območne enote Postojna • Franko Blažina, sošolec strica Janka Lenčka • Franko Čehovin TIGR, Jerko Čehovin sosed na Jamski cesti • Milan Pahor, poznavalec TIGR, • Carlo Godnič, poznavalec TIGR • Igor Marentič, Župan Občine Postojna • Slavko Moravec, Vojni muzej Idrija

CIVILNI IN INFRASTRUKTURNI CILJI

Pri osvobajanju Postojne so imeli prvi bombniki še čist prostor, z 28 direktnimi zadetki so raketirali železniško postajo, cerkev in hiše, ki so bile v ognju. Naslednji bombniki pa so napadali manj pregledne cilje v že zadimljen prostor od prvih bomb, med katerimi je bila po pomoti med postransko škodo tudi Čufarjeva hiša, štala in senik. Poročilo o izvršenih ukazih omenja hiše RJ 133825 v drugi sekciji, ki so bile raketirane po pomoti.

KASARNE IN DRUGI VOJAŠKI CILJI

V Postojni kot obmejnem mestu s pomembno logistično infrastrukturo je bilo seveda veliko italijanskih in nemških vojaških enot, orožja in opreme, katere uničenje je bil osrednji cilj Južno Afriške Eskadrilje angloameriških vojaških letal »16 Squadron S.A.A.F.«. Ta so pri osvobajanju Postojne vzletela iz letališča Biferno, južno od Termolija, blizu reke Biferno v južni Italiji. To letališče se je štelo za strateško napadalno letališče za Jugoslavijo, Albanijo in Grčijo.

*Rad imam to domovino, domače ptice petje,
neba modrino ...*

*V tej hiši se je rodil, delovno živel in umrl
svobodnjak, domoljub in tigrovec*

IVAN LENČEK

1903 - 1960

*Ob 80. obletnici požiga
Čufarjeve domačije pri osvobajanju Postojne*

postavilo DRUŠTVO TIGR – PRIMORSKE, 26. 4. 2025

Ob izdaji prve revizije družinske kronike Čufar se zahvaljujem ga. Magdi Peršič
in studiju A-media pri oblikovanju in tehnični izvedbi te publikacije.
Aleksander Todorovič, Postojna, 26. april, 2025